

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання розрахунково-графічної роботи
з навчальної дисципліни

**«НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ
ТА КАДАСТРУ НЕРУХОМОСТІ»**

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності G18 – Геодезія та землеустрій)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2025

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи з навчальної дисципліни «Нормативне забезпечення землеустрою та кадастру нерухомості» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності G18 – Геодезія та землеустрій) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. М. О. Пілічева. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. – 18 с.

Укладач канд. техн. наук, доц. М. О. Пілічева

Рецензент

Е. С. Штерндок, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою земельного адміністрування та геоінформаційних систем, протокол № 1 від 16.08.2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Складові частини розрахунково-графічної роботи.....	5
Вимоги до оформлення розрахунково-графічної роботи.....	6
Зміст структурних елементів розрахунково-графічної роботи.....	9
Список рекомендованих джерел.....	13

ВСТУП

Розрахунково-графічна робота (РГР) – це вид самостійної навчальної роботи студента, що включає завдання, яке передбачає вирішення конкретного навчального завдання з використанням теоретичних знань та практичних навичок.

Виконання розрахунково-графічної роботи є важливою складовою частиною навчального процесу під час вивчення дисципліни «Нормативне забезпечення землеустрою та кадастру нерухомості».

Метою розрахунково-графічної роботи на тему «Практичні питання застосування земельного законодавства» є засвоєння теоретичних питань щодо нормативного забезпечення землеустрою та кадастру нерухомості і набуття практичних навичок застосування вимог чинного законодавства для конкретного ситуаційного завдання.

У розрахунково-графічній роботі передбачено розгляд загальних положень чинних нормативно-правових актів щодо обраного студентом та узгодженого з викладачем ситуаційного завдання, наведено вирішення спірного питання (земельного спору) ситуаційного завдання та представлено приклад розгляду судового рішення подібного земельного спору.

Методичні рекомендації щодо виконання розрахунково-графічної роботи розроблені відповідно до робочої програми з дисципліни «Нормативне забезпечення землеустрою та кадастру нерухомості» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності G18 – Геодезія та землеустрій, освітньо-наукова програма «Землеустрій та кадастр».

1 СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота складається з таких елементів: титульний аркуш; реферат; зміст; вступ; основна частина; висновки; перелік посилань; додатки.

Реферат. Безпосередньо за титульним аркушем розміщують реферат. Реферат складається з основного тексту й переліку ключових слів. Основний текст реферату (обсягом не більше 500 слів) містить такі стислі відомості:

- обсяг розрахунково-графічної роботи, кількість частин, ілюстрацій, таблиць, додатків, джерел згідно з переліком посилань (наводять усі відомості, включно з додатками);
- об'єкт, мета, методи та результати розрахунково-графічної роботи;
- основні характеристики та показники розробленого завдання.

Після тексту реферату (у нижній частині сторінки) розміщують ключові слова, тобто слова, що є визначальними для розкриття суті курсового проєкту. Перелік ключових слів містить від 5-ти до 15-ти слів (словосполучень), надрукованих великими літерами в називному відмінку в рядок через кому.

Зміст. Безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки, розташовують зміст із вказаними початковими номерами сторінок.

Вступ. У вступі, розташованому на окремій сторінці, коротко викладають підставу для виконання, актуальність роботи, мету і задачі розрахунково-графічної роботи.

Основна частина. В основній частині розкривають суть розрахунково-графічної роботи, тобто викладають відомості про теорію, нормативні вимоги, методи розробки й отримані результати. Докладніше про відомості, які подаються в основній частині, йтиметься в розділі 3.

Висновки. У висновках наводять оцінку одержаних результатів роботи, розміщуючи їх після викладення основної частини, починаючи з нової сторінки.

Перелік посилань. Перелік джерел, на які є посилання в основній частині звіту, наводять наприкінці курсового проєкту, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях тексту мають бути зазначені посилання в квадратних дужках. Бібліографічні описи в переліку подають у порядку, за яким вони згадуються в тексті. Порядкові номери описів у переліку є посиланнями в тексті (номерні посилання). При посиланні на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їхні номери. Бібліографічні описи посилань у переліку наводять відповідно до ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

Додатки. У додатках вміщують матеріал, який не може бути послідовно розміщений в основній частині проєкту через великий обсяг або способи відтворення. Додатки потрібно оформлювати як продовження розрахунково-графічної роботи на його наступних сторінках, розташовуючи в порядку появи посилань на них у тексті. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої і розташований симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковане слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки потрібно позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Вони повинні мати спільну з письмовою роботою наскрізну нумерацію сторінок.

2 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Загальна інформація щодо оформлення. Звіт оформляють на сторінках формату А4 і виконують машинним способом (за допомогою комп'ютерної техніки). Текст потрібно друкувати, додержуючись розмірів полів з усіх боків 20 мм, шрифт Times New Roman розміром 14 пт з інтервалом 1,5, абзацний відступ 1,25 см.

Розділи, підрозділи та пункти мають мати заголовки.

Заголовки структурних елементів звіту і розділів потрібно розташовувати посередині рядка та друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи.

Заголовки підрозділів і пунктів потрібно починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, вони розділяються крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом має становити в два рядки. Відстань між основами рядків заголовку, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, пункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Нумерація сторінок. Сторінки звіту потрібно нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації упродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Рисунки і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок роботи.

Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Розділи, підрозділи, пункти, підпункти слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті роботи й позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад: 1, 2, 3.

Підрозділи мусять мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: 1.1, 1.2.

Пункти мусять мати порядкову нумерацію в межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу й порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, наприклад: 1.1.1, 1.1.2.

Якщо текст ділять тільки на пункти, їх потрібно нумерувати порядковими номерами за винятком додатків.

Номер підпункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою, наприклад: 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3.

Якщо розділ, не маючи підрозділів, поділяється на пункти й на підпункти, номер підпункту складається з номера розділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою, наприклад: 1.1.3, 1.2.1.

Після номера підпункту крапку не ставлять.

Якщо розділ або підрозділ складається з одного пункту або пункт складається з одного підпункту, його нумерують.

Рисунки. Рисунки (креслення, графіки, схеми, діаграми) потрібно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі рисунки мають бути посилання в тексті роботи.

Якщо рисунки створені не автором, необхідно в разі подання їх у тексті дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права. На всі запозичені рисунки мають подаватися посилання. Рисунки мають мати назву, яку розміщують під ілюстрацією.

Рисунки позначають словом «Рисунок —», яке разом з назвою рисунка розміщують після пояснювальних даних, наприклад: «Рисунок 3.1 – Схема розміщення об'єкта».

Рисунки потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком рисунків, наведених у додатках. Номер рисунка складається з номера розділу і порядкового номера рисунка, відокремлених крапкою, наприклад: рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу.

Якщо рисунок не вміщується на одній сторінці, можна переносити його на інші сторінки, вміщуючи назву рисунка на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, під ними зазначають: Рисунок ____, аркуш ____.

Таблиці. Цифровий матеріал оформляють у вигляді таблиць.

Горизонтальні лінії, які розмежовують рядки таблиці, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

Таблицю потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, які наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад: таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою, поруч або переносючи частину таблиці на наступну сторінку, написавши: «Продовження таблиці ____».

Слово «Таблиця ____» вказують один раз ліворуч над першою частиною таблиці, над іншими пишуть «Продовження таблиці ____» із зазначенням номера.

Заголовки графів таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком.

Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки й підзаголовки граф указуються в однині.

Переліки. Переліки можуть бути наведені всередині пунктів. Перед переліком ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією переліку потрібно ставити малу літеру української абетки з дужкою (перший рівень деталізації).

Для подальшої деталізації переліку потрібно використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації) та тире (третій рівень деталізації).

Переліки першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня – з відступом відносно місця розташування списків першого рівня.

Формули та рівняння. Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння має бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули та позначення за текстом обов'язково набирають за допомогою Equation Editor – редактора формул Word, а не в текстовому режимі. У редакторі формул мають бути встановлені такі параметри: загальний – 4 пт; великі індекси – 9 пт; малі індекси – 7 пт; великі символи – 20 пт; малі символи – 14 пт; стиль: текст функції, змінні, матриці-вектори; числа – шрифт Times New Roman Cyr, решта стилів – шрифт Symbol.

Формули і рівняння у звіті (за винятком наведених у додатках) потрібно нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад: формула (1.3) – третя формула першого розділу.

Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, потрібно наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні.

Пояснення значення кожного символу і числового коефіцієнта потрібно розміщувати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають словом «де» без двокрапки і без абзацу. Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули чи рівняння на знаку операції множення, застосовують знак «×».

Формули, що розміщуються одна за одною і не розділені текстом, відокремлюють комою.

Посилання. Посилання на літературу потрібно зазначати порядковим номером за списком посилань і виокремлювати двома квадратними дужками, наприклад: у роботах [3–5].

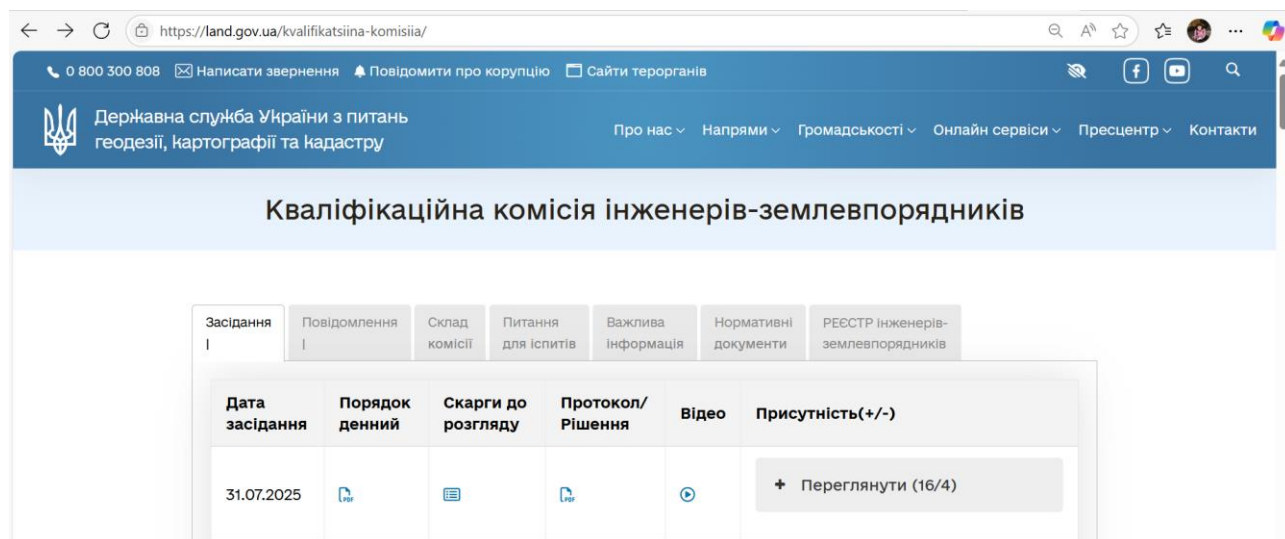
У разі посилання на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, рисунки, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери.

Під час посилання потрібно писати: «у розділі 4»; «див. 2.1»; «відповідно до рисунка 2.2»; «на рисунку 1.3»; «у таблиці 3.2»; «за формулою (3.2)»; «у рівняннях (1.3) – (1.5)»; «у додатку Б».

3 ЗМІСТ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Для виконання розрахунково-графічної роботи на тему «Практичні питання застосування земельного законодавства» з дисципліни «Нормативне забезпечення землеустрою та кадастру нерухомості» студент на сайті Державної

служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (<https://land.gov.ua/>) у вкладці «Кваліфікаційна комісія інженерів землевпорядників» (URL: <https://land.gov.ua/kvalifikatsiina-komisiia/>) ознайомлюється зі скаргами, які надійшли на розгляд Комісії (рис. 3.1), і протоколом / рішенням за відповідними скаргами.

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://land.gov.ua/kvalifikatsiina-komisiia/>. The page header includes the logo of the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre and navigation links. The main content area is titled 'Кваліфікаційна комісія інженерів-землевпорядників' and features a horizontal menu with tabs: 'Засідання', 'Повідомлення', 'Склад комісії', 'Питання для іспитів', 'Важлива інформація', 'Нормативні документи', and 'РЕЄСТР інженерів-землевпорядників'. The 'Засідання' tab is active, displaying a table with the following data:

Дата засідання	Порядок денний	Скарги до розгляду	Протокол/Рішення	Відео	Присутність(+/-)
31.07.2025					+ Переглянути (16/4)

Рисунок 3.1 – Інформація про засідання Кваліфікаційної комісії інженерів-землевпорядників

Студент обирає одне проблемне ситуаційне завдання (скаргу), для якого буде визначати наявні порушення законодавства та пропонувати шляхи вирішення.

Основну частину розрахунково-графічної роботи рекомендовано структурувати у вигляді трьох розділів:

1. Теоретико-правові засади проведення землеустрою і розробки землевпорядної документації (назва документації визначається залежно від обраного ситуаційного завдання).
2. Аналіз порушень законодавства.
3. Пропозиції (рекомендації) щодо усунення порушень (практики проведення землеустрою).

У першому розділі необхідно навести інформацію щодо нормативно-правового забезпечення проведення землеустрою і розробки землевпорядної документації. Вибір виду робіт та землевпорядної документації залежить від обраної проблемної ситуації. Наприклад, при обраній темі «Аналіз типових порушень при розробці технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) об'єктів критичної інфраструктури та шляхи їх запобігання» варто в першому розділі зазначити нормативно-правове регулювання процедури встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості), вимоги щодо технічної

документації із землеустрою та відповідальність сертифікованих інженерів-землевпорядників, особливості встановлення меж земельних ділянок з об'єктами критичної інфраструктури та інженерними спорудами.

У другому розділі необхідно описати обрану проблемну ситуацію (скаргу) та проаналізувати порушення законодавства, які були виявлені в описаній скарзі, а також встановити наслідки виявлених порушень для землевласників та державних інтересів.

Наприклад, при обраній темі «Аналіз типових порушень при розробці технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки об'єктів критичної інфраструктури в натурі (на місцевості) та шляхи їх запобігання» варто в другому розділі зазначити аналіз порушень нормативних вимог:

- при геодезичному встановленні меж земельних ділянок;
- щодо відображення об'єктів нерухомого майна на кадастровому плані;
- у проведенні підготовчих робіт та їх вплив на достовірність документації із землеустрою.

У третьому розділі необхідно описати пропозиції щодо вдосконалення практики землеустрою на підставі конкретного практичного кейсу, яка визначена в проблемній ситуації (скарзі). Наприклад, при обраній темі «Аналіз типових порушень при розробці технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки об'єктів критичної інфраструктури в натурі (на місцевості) та шляхи їх запобігання» варто в третьому розділі зазначити:

- удосконалення нормативної бази для врегулювання процедур встановлення меж та охоронних зон;
- упровадження геоінформаційних систем та цифрових технологій у землевпорядні роботи;
- посилення міжвідомчої координації та навчання землевпорядників.

Графічна частина розрахунково-графічної роботи подається у вигляді презентації з 8–10 слайдів, які містять рисунки та схеми, що стисло відображають результати виконаного завдання розрахунково-графічної роботи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Земельний Кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III [Електрон. ресурс] – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
2. Про землеустрій [Електрон. ресурс] : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
3. Про Державний земельний кадастр [Електрон. ресурс] : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
4. Про регулювання містобудівної діяльності [Електрон. ресурс] : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин [Електрон. ресурс] : Закон України від 28 квітня 2021 р. № 1423-IX. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
6. Про охорону земель [Електрон. ресурс] : Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
7. Про топографо-геодезичну та картографічну діяльність [Електрон. ресурс] : Закон України від 23 грудня 1998 р. № 353-XIV. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.
8. Про затвердження Порядку охорони геодезичних пунктів [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 836. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/836-2017-%D0%BF#n10>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

9. Деякі питання реалізації частини першої статті 12 Закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 646. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/646-2013-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

10. Про затвердження Порядку топографічної зйомки у масштабах 1 : 5 000, 1 : 2 000, 1 : 1 000 та 1 : 500 [Електрон. ресурс] : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 17 квітня 2025 р. № 1675. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0868-25#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

11. Про оцінку земель [Електрон. ресурс] : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

12. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

13. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1147. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

14. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь [Електрон. ресурс] : Наказ Державного агентства земельних ресурсів України від 2 жовтня 2013 р. № 396. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396821-13#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

15. Про затвердження нормативів оптимального співвідношення культур у сівозмінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2010 р. № 164. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2010-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

16. Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 476. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2019-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель [Електрон. ресурс] : Закон України від 17 червня 2020 р. № 711-IX. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

18. Про регулювання містобудівної діяльності [Електрон. ресурс] : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

19. Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2021 р. № 926. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2021-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

20. Про затвердження Правил розроблення робочих проектів землеустрою [Електрон. ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 86. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2022-%D0%BF#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

21. Про оцінку земель [Електрон. ресурс] : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

22. Пілічева М. О. Сучасні тенденції у сферах геодезії, землеустрою, земельного кадастру та містобудування [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева, Т. В. Анопрієнко // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – Вип. 4 (164). – С. 136–143. – (Серія «Технічні науки та архітектура»). – Режим доступу: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/5832/5751>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

23. Пілічева М. О. Комплексний аналіз типових порушень нормативних вимог встановлення меж земельних ділянок об'єктів електроенергетики [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. – Вип. 3 (191). – С. 447–452. – (Серія «Технічні науки та архітектура»). – Режим доступу: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/uk/article/view/6573/6493>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

24. Пілічева М. О. Формування земельних ділянок під об'єктами нерухомості як стадія раціонального землекористування [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева, О. В. Волобуєва // Український журнал прикладної економіки та техніки : наук.-техн. зб. ; Західноукр. нац. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Тернопіль : ЗНУ, 2025. – Вип. 1. – С. 360–364. – Режим доступу: <http://ujae.org.ua/formuvannya-zemelnyh-dilyanok-pid-ob-yektamy-neruhomosti-yak-stadiya-ratsionalnogo-zemlekorystuvannya/>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

25. Сценарний підхід до забезпечення територіального розвитку використання земель регіонів [Електрон. ресурс] / К. А. Мамонов, О. В. Кондращенко, М. О. Пілічева, В. В. Гой // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – Вип. 6 (187). – С. 195–198. – (Серія «Технічні науки та архітектура»). – Режим доступу: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/uk/article/view/6407/6328>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

26. Anopriienko T. Modern development trend of normative monetary valuation of non-agricultural land plots in Ukraine [Electronic resource] / T. Anopriienko, M. Pilicheva, V. Sauchanka // E3S Web of Conferences, 2021. – 280. – 04006. – Electronic text data. – Regime of access: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2021/56/e3sconf_icsf2021_04006/e3sconf_icsf2021_04006.html, free (date of the application: 16.08.2025). – Header from the screen.

27. Штерндок Е. С. Проблемні питання визначення викупної ціни земельних ділянок, що підлягають відчуженню для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності [Електрон. ресурс] / Е. С. Штерндок, М. О. Пілічева // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. (Серія «Технічні науки та архітектура») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – Вип. 1 (175). – С. 74–80. – Режим доступу: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2023-1-175-74-80>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

28. Пілічева М. О. Аналіз змін технологічного процесу розробки та складових проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева, Л. О. Маслій, І. Ю. Завада // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. (Серія «Технічні науки та архітектура») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – Вип. 6 (166). – С. 123–129. – Режим доступу: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2021-6-166-123-129>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

29. Стан та трансформаційні процеси, що відбуваються у сфері використання земель на регіональному рівні [Електрон. ресурс] / К. А. Мамонов, О. В. Кондращенко, С. Г. Нестеренко, М. О. Пілічева, В. В. Гой // Автомобільні дороги і дорожнє будівництво : наук.-техн. зб. ; Нац. транспорт. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Київ : НТУ, 2024. – Вип. 116. – Ч. 1. – С. 124–131. – Режим доступу: <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-116.1-124-131>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

30. Пілічева М. О. Аналіз змін технологічного процесу розробки та складових проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева, Л. О. Маслій, І. Ю. Завада // Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. (Серія «Технічні науки та архітектура») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – Вип. 6 (166). – С. 123–129. – Режим доступу: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2021-6-166-123-129>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

31. Пілічева М. О. Картографічне забезпечення містобудівної документації в Польщі: аналіз підходів і порівняння з українським досвідом [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева, А. А. Данилюк // Науковий вісник будівництва : наук.-техн. зб. (Серія «Технічні науки та архітектура») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. – Вип. 112. – С. 375–381. – Режим доступу: <https://svc.kname.edu.ua/index.php/svc/uk/article/view/1901/1821>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

32. Гамаюн І. В. Аналіз можливості застосування даних із відкритих джерел для формування бази геопросторових даних територіальної громади [Електрон. ресурс] / І. В. Гамаюн, М. О. Пілічева // Технічні науки та технології : наук.-техн. зб. ; Нац. ун-т «Чернігівська політехніка». – Електрон. текст. дані. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. – № 1 (39). – С. 365–376. – Режим доступу: <http://tst.stu.cn.ua/article/view/330425/319898>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

33. Пілічева М. О. Оцінка наповнення бази геопросторових даних комплексного плану просторового розвитку території з відкритих джерел [Електрон. ресурс] / М. О. Пілічева, І. В. Гамаюн // Просторовий розвиток : наук.-техн. зб. ; Київ. нац. ун-т буд-ва та архіт. – Електрон. текст. дані. – Київ : КНУБА, 2025. – № 11. – С. 642-653. – Режим доступу: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/29/2025/SD2511.pdf>, вільний (дата звернення: 16.08.2025). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до виконання розрахунково-графічної роботи
з навчальної дисципліни

**«НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ
ТА КАДАСТРУ НЕРУХОМОСТІ»**

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності G18 – Геодезія та землеустрій)*

Укладач **ПІЛЧЕВА** Марина Олегівна

Відповідальний за випуск *О. В. Афанасьєв*
Редактор *О. А. Норик*
Комп'ютерне верстання *М. О. Пілічева*

План 2025, поз. 40М

Підп. до друку 30.09.2025. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 1,0.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Чорноглазівська, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 8386 від 14.07.2025.